

plomática d'una d'elles que conseguí imposarse a les demés. Aquesta nacionalitat predominant fou sempre la cèlula d'orige de les diferents nacions actuals. En la Gran Bretanya, Inglaterra, en Alemanya, Prusia, en Espanya, Castella...

Ara bé, com observá Montesquieu, els pobles, del propi modo que'ls individus, una vegada possessionats del poder, tendeixen al abús del mateix. Aquest abús se manifestá notablement, cuan els pobles dominadors portaren son deliri imperialiste més enllá del víncul de soberanía que creaven, pretendint pera consolidar el llaç polític que imposá la forsa, borrar la personalitat històrica dels pobles sojulgats, substituintlo per la propia, sens aturarse a pensar que a la desitjada unió espiritual había de oposarse la diferenciació psíquica establerta per la naturalesa.

Tant es aixís, per lo que respecta a Espanya, que després del absolutisme cesarista dels austrias y del centralisme burocràtic dels Borbóns, vigoritats a principis del passat segle ab les teoríes dels enciclopedistes de la Revolució francesa, encara el mateix Cánovas, al dictar la vigent lley del Estat, reconeixia en éll l'existència d'una «constitució interna».

Quatre segles d'unificació no han segut prou pera conseguir l'*unitat nacional*, es a dir, l'unió espiritual dels espanyols, idea diferent de l'*unitat política* que ha sobreviscut fins en els temps en que pogué creures en sa relaxació. Recordes, al efecte, l'hermós espectacle que oferi al mon l'Espanya defenent sa integritat territorial, a l'invasió napoleónica. Ha segut, doncs, tan gran aquesta com aquella artificial. La geografia, l'història, la llengua y la legislació, especialment, segueixen determinant nostra idiosincracia nacional de sempre, pera mal ensomni dels que, medrant del actual estat de coses en lo polític defenen l'Estat central, *tutelar y omnipotent*, que mira com dos de les dites regións espanyoles, hont existeix més viu el sentiment nacionalista, son les més riques y floreixents.

Tan fondo y trascendental problema está plantejat en la majoria de les nacions. La seva essència triomfa en elles, en matjor ó més xica escala, per la rahó o per la força, tota vegada que'l nacionalisme está replet de lo qu'es substancia de les lleys més fonamentals y més oposades de nostra existència: l'amor y la lluyta.

El nacionalisme es amor, perque començant en el sentiment de la patria natina, afecta tant natural com l'estimació de pares, fills, y sens el que no's comprendria, el de la patria orgánica, que formara l'història, flinx no ja en procurar su millorament intel·lectual, moral y material, fins arribar a posseir una lliteratura, art y producció propies, sino en desitjar pera la més fasil consecució d'aquestos fins, l'autonomia, es a dir, la llibertat, el major bé de l'home, que sols deu condicionarse per les llimitacions que la societat l'impose.

Una autonomia tant àmplia com permeteixquen les circumstancies, perque atravesese la patria orgánica, puix la *nació gran*, que aquesta suposa, may fou més indispensable que ara, en que están de moda d'una part les utopíes igualitaries y universalistes, y d'altra les ambicions imperialistes de les més prósperes nacions, que fan precisa l'unió dels pobles de les que no ho siguen tant, pera contindre la seva pujansa.

Y finalment, el nacionalisme es lluyta, y siga la que siga la solució que tinga en nostra patria un dia, está fora de dubte, colocantse en un terrenno purament ideologic, que mentres l'igualdat vol dir, lo mateix pera 'ls individus que pera'ls pobles, l'estancament y la mort, la diferencia suposa el progrés y la vida. Solament la mort iguala; la vida diferencia. Diferenciarse es sobreixir, viure, y en el mon sols els salvatges son sers iguals y destinats a la mort.

EDUARD MARTÍNEZ FERRANDO.

(Valencia).

